

REPREZENTAREA SOCIALĂ A BANILOR LA TINERI

Natalia CARP, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației

The study presents some theoretical syntheses on the theme of social representation of money to young people from temporarily disintegrated families – a current theme, dictated by the extent of migration and mobility in all directions. Money is an important aspect of everyone's life, for these reasons, it is necessary for each of us to understand the limits and the possibilities that can achieve this tool and its importance to the well-being of each of us.

Nu este nevoie să fii cercetător pentru a observa poziția banilor în sistemul valorilor umane. Deși nu este decât un obiect creat de oameni, este asociat cu noțiuni abstracte, precum libertate, securitate, încredere sau dragoste. Este o pseudovaloare care, în contextul Republicii Moldova, „ține” părinții departe de copii și pune în pericol stabilitatea familiei. Fenomenul migrației forței de muncă generează schimbare atât la nivel sociocultural, cât și psihologic, astfel, ne-am propus să identificăm aceste schimbări produse de migrația părinților asupra reprezentării sociale a banilor la copii (scopul) și ne așteptăm ca reprezentarea să conțină mai multe elemente afective comparativ cu restul tinerilor (ipoteza). Respectiv, obiectul cercetării noastre îl constituie reprezentarea socială a banilor la tineri. Teoriile de bază utilizate în cadrul cercetării sunt teoriile reprezentării sociale (S.Moscovici, J.C. Abric, P.Moliner, Roussiau și Bonardi etc.) și teoria lui Goldberg și Lewis privind atitudinile față de bani. Metodele utilizate au fost tehnica asociațiilor libere și chestionarul de stabilire a atitudinilor față de bani, pe care le-am aplicat asupra a 103 subiecți cu vârsta cuprinsă între 20 și 24 de ani, dintre care 61 de tineri au constituit grupul cu părinți aflați în țară și 42 – grupul cu părinți angajați peste hotarele țării, în medie, deja de 10 ani. La peste 60% din acești tineri este plecată la muncă mama. În urma aplicării cuvântului inductor al asociației libere am obținut categoriile: necesitățile vieții cotidiene, satisfacție, influență socială, măruș discordiei, unitate monetară și dezvoltare.

Reprezentarea socială a banilor la grupul de tineri din familii temporar dezintegrate conține în nucleul central atât categoria „necesitățile vieții cotidiene”, dar și unele elemente cu statut ambiguu la celălalt grup, precum satisfacția, care include plăcere, confort, distracție, fericire, obiecte de lux și accesorii, posibilități de a călători sau odihnă și categoria „influență socială”, care include încrederea în sine, statutul, puterea, mândria, independența. În sistemul periferic, de asemenea, identificăm categoria „dezvoltare”, cu statut ambiguu fiind categoriile „măruș discordiei” (nedreptate, probleme, ceartă, rău, nefericire, vicii, tristețe, responsabilitate, discriminare, egoism, efort, lăcomie) și banii ca „unitate monetară” (obiect de schimb, bancnote, economii, depozit bancar, avere, monedă).

Astfel, tinerii cu unul sau ambii părinți angajați peste hotarele țării percep banii ca fiind necesari întreținerii, dar și ca element care condiționează satisfacția și statutul social, în timp ce tinerii cu ambii părinți aflați în țară consideră banii un instrument pentru a-și asigura satisfacerea necesităților vieții cotidiene.

La chestionarul de stabilire a atitudinilor față de bani am identificat diferențe între atitudini și comportamente în raport cu banii, cât și aspecte împărțite de ambele grupuri de tineri. Astfel:

- aproape în unanimitate, tinerii consideră că în țara noastră este obișnuit ca oamenii să se compare între ei după bani, și puțin peste 10% consideră că salariul unei persoane vorbește de la sine despre inteligența sa;
- aproape jumătate din tineri se simt inferiori celor ce au mai mulți bani, și până la 20% se simt superiori celor care au mai puțini bani decât ei.

În ce privește diferențele:

- tinerii cu părinți plecați peste hotare deseori procură produse sau lucruri de care nu au nevoie doar fiindcă sunt la reduceri sau „doar pentru a impresiona pe alți oameni”, respectiv „cheltuiе mai ușor banii pentru alții, decât pentru sine” și „își „cumpără” prietenia, fiind foarte generoși cu persoanele care vor să-i placă”. „Cheltuiesc mai mulți bani pentru ei înșiși atunci când au o dispoziție depresivă”, și cu 10% mai mult se ceartă cu partenerul din cauza banilor;

- comparativ cu tinerii ai căror părinți se află în țară, care demonstrează o rezervare în ceea ce privește cheltuirea banilor, lor „nu le place să împrumute bani de la cineva decât doar în cazul unei extreme necesități” și „sunt mândri de abilitatea lor de a economisi bani”, „nu dau bani la cerșetori”, au mai puține „dificultăți în a lua decizii despre cum să cheltuiască banii, indiferent de sumă” și consideră că dețin controlul asupra situației lor financiare.

Stabilim că reprezentarea socială a banilor la tinerii cu părinți angajați peste hotare conține mai multe elemente afective, ei fiind mai relaxați în ce privește cheltuirea banilor, comparativ cu tinerii ai căror părinți muncesc în țară, care sunt responsabili vizavi de gestionarea banilor, iar reprezentarea lor conține mai multe elemente pragmatice. La formarea acestor conduite au contribuit elementele conținute în reprezentarea banilor (conform teoriilor reprezentării sociale). Banii pentru tinerii din familii temporar dezintegrate sunt substituit al dragostei părinților, care devin în această situație „negustori de dragoste” (conform teoriei lui Goldberd și Lewis), iar din perspectivă psihanalitică, banii asigură controlul și securitatea, astfel tinerii cu părinți angajați în afara țării percep banii ca instrument de diminuare a anxietății cauzată de lipsa părinților.

*Recomandat
Rodica PASCARI, lector universitar*